

Inimese papilloomiviirus (HPV): miks ennetus on oluline

Inimese papilloomiviirus (HPV) on üks levinumaid infektsioone, mis mõjutab naha ja limaskestade rakke.¹ On tuvastatud üle 200 erineva HPV tüübi, millest 14 on kõrge riskiga, st võivad põhjustada vähki.¹

HPV-d peetakse kõige levinumaks sugulisel teel levivaks viiruseks, kuid see võib levida ka intiimse nahakontakti kaudu. Mõnikord on võimalik HPV ülekandumine sünnituse ajal emalt vastsündinule.¹

Kuna HPV enamasti sümptomeid ei põhjusta, ei pruugi nakatunud inimesed oma infektsioonist teadlikud olla ning võivad viirust tahtmatult edasi anda. Hinnanguliselt puutub umbes 80% seksuaalselt aktiivsetest inimestest HPV-ga elu jooksul vähemalt korra kokku.¹

Enamasti suudab immuunsüsteem viiruse organismist ise eemaldada.¹ Kui aga kõrge riskiga HPV nakkus püsib, võib see põhjustada: emakakaela-, häbeme- ja tupevähi naistel; pärasoolevähi nii meestel kui naistel¹. Madala riskiga HPV tüübid võivad põhjustada suguelundite tüükaid nii meestel kui naistel.¹

HPV seostub eriti tugevalt emakakaelavähiga, olles selle haiguse peamine põhjus.¹ Igal aastal diagnoositakse Eestis ligikaudu 118 emakakaelavähi juhtu, ning umbes 65 naist sureb selle haiguse tõttu.²

Regulaarne osalemine emakakaelavähi sõeluuringus ja HPV-vastane vaksineerimine on kõige tõhusamad viisid emakakaelavähi esinemissageduse ja suremuse vähendamiseks.

HPV-ga seotud haiguste ennetamise võimalused Eestis

HPV vastane vaksineerimine

Eestis vaksineeritakse 12–18-aastaseid tüdrukuid ja poisse tasuta riikliku immuniseerimiskava raames.³ Soovitav on alustada vaksineerimist nii vara kui võimalik, eelistatult 12-aastaselt.³ Vaksineerimine toimub enamasti koolides.

18-aastased saavad end tasuta vaksineerida ka apteekides.

HPV vastu vaksineerimine on kõige tõhusam enne seksuaalelu algust, kui organism pole veel kokku puutunud vaktsiiniga kaetavate HPV tüüpidega.¹

Samal ajal võivad ka 19–26-aastased naised vaksineerimisest kasu saada. Uuringud, sealhulgas pikaajalised järelvaatlused, on näidanud teatud individuaalset kaitset ka 27–45-aastaste vaksineeritud naiste seas.⁴

Kuna enamik täiskasvanuid ei pruugi olla kokku puutunud kõigi HPV vaktsiiniga kaetavate tüüpidega, võib vaksineerimine siiski aidata ennetada erinevaid HPV-ga seotud vähivorme ja muid haigusi.^{5,6}

Vaksineerimine ei ravi juba olemasolevaid HPV-nakkusi ega emakakaela vähieelseid muutusi või vähki. Seetõttu on emakakaelavähi sõeluuring täiskasvanud naistele endiselt väga oluline. Vaksineerimine koos regulaarsete sõeluuringutega on kõige tõhusam viis HPV-ga seotud vähkide ennetamiseks.

Üle 26-aastastel naistel soovitatakse arutada võimalikke ennetusmeetmeid perearsti või naistearstiga.

Täiskasvanute HPV vaksineerimine on tasuline ning seda tehakse tervishoiuasutustes ja apteekides üle Eesti.

Lisainfo: hvp-info.ee

Emakakaelavähi sõeluuring

Eestis kutsutakse 30–65-aastaseid naisi emakakaelavähi sõeluuringule iga viie aasta järel.³

2026. aastal kutsutakse sõeluuringule naisi sünniaastaga 1961, 1966, 1971, 1976, 1981, 1986, 1991 ja 1996.

Kui olete mõne varasema kutse vahele jätnud, saate sõeluuringu teha ka regulaarse günekoloogi visiidi käigus. Lisainfo saamiseks pöörduge perearsti või naistearsti poole.

Lisainfo: [Emakakaelavähi sõeluuring - Sõeluuring.ee](http://Emakakaelavähi_sõeluuring_-_Sõeluuring.ee)

Korduma Kippuvad Küsimused (KKK)

Kuidas valmistuda HPV vaktsiiniks?

Erilist ettevalmistust ei ole vaja. Piisab, kui registreerute ja tulete kokkulepitud vaksineerimisele.⁷ Üle 26-aastastel naistel soovitatakse ennetusmeetmete osas pidada nõu oma perearsti või günekoloogiga.

Kas HPV vaktsiin võib mõjutada viljakust?

Ei. HPV-vaksineerimise negatiivset mõju viljakusele ei ole tuvastatud.⁷

Kas emakakaela muutuste või olemasoleva HPV nakkusega naised võivad end siiski vaksineerida?

Jah. Emakakaela rakumuutused või HPV nakkus ei ole vastunäidustus vaksineerimiseks.^{5,6,7}

Vaksineerimine võib aidata ennetada haigusi, mida põhjustavad uuesti nakatumine või teised kõrge riskiga HPV tüübid.^{5,6,7} Vaksineerimine ei ravi juba olemasolevaid HPV-nakkusi ega emakakaelas esinevaid muutusi.

Kas vaksineerimine on kasulik, kui olen monogaamses suhtes?

Jah. USA-s läbiviidud kohortuuringus⁸ leiti, et umbes 69% uutest kõrge riskiga HPV nakkustest esines naistel, kes olid monogaamses suhtes. Lisaks ei pruugi te olla kokku puutunud kõigi vaktsiiniga kaetud HPV tüüpidega.

Miks peaksid naised osalema emakakaelavähi sõeluuringus?

- Sõeluuring tuvastab vähieelseid muutusi, mis tähendab, et vähki saab ennetada.³
- Tasuta ja lihtsalt kättesaadav: Eestis on sõeluuring sihtgrupi naistele tasuta, sh kindlustamata naistele. Uuringuid tehakse paljudes tervishoiuasutustes üle riigi. Soovi korral saate tellida ka HPV testi koju.³
- **Sõeluuringul osalemine näitab hoolivust oma tervise vastu.**³

- Sõeluuring on tasuta kõigile kindlustatud ja kindlustamata sihtgrupi naistele, kes kuuluvad jooksva aasta kutsutavate hulka.³
1. WHO - Questions and Answers about HPV Vaccination, 2024. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-EURO-2024-5631-49185-73415>
 2. [Data Explorer | ECIS - European Cancer Information System](#)
 3. [Cervical cancer screening | Estonian Health Insurance Fund](#)
 4. Maldonado I, et al. Hum Vaccin Immunother. 2022;18(5):2078626. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35853188>.
 5. Meites E et al. MMWR Morb Mortal Wkly Rep. 2019;68:698-702.
 6. Ferris DG et al. Papillomavirus Res. 2020;10:100202
 7. Gardasil 9 Summary of product characteristics. Juurdepääs: https://www.ema.europa.eu/en/documents/productinformation/gardasil-epar-product-information_en.pdf
 8. Paul P, Hammer A, Rositch AF, et al. Rates of New Human Papillomavirus Detection and Loss of Detection in Middle-aged Women by Recent and Past Sexual Behavior. J Infect Dis. 2021;223(8):1423-1432.

Kontakt: Merck Sharp & Dohme OÜ, A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn, Eesti, tel +372 614 4200, msdeesti@msd.com. Copyright © 2026 Merck& Co., Inc., Rahway, NJ, USA ja selle sidusettevõtjad. Kõik õigused kaitstud.

EE-NON-00652 03/2026